

In memoriam William Adam, 1909-1988

J. L. VAN GOETHEM

Afd. Recente Invertebraten, Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen,
Vautierstraat 29, B-1040, Brussel

This preliminary note records the death of Prof. Dr. William Adam in Brussels on 3.XI.1988. Born in The Hague, Holland, on 27.I.1909, Adam read biology at Utrecht university where he obtained his Ph.D. in 1933. From 1932 to 1974 he served with great distinction as a malacologist in the Brussels museum, from 1969 as head of the invertebrate section; in addition he held various university posts. His numerous and outstanding publications cover the non-marine molluscs of Belgium, the Cephalopoda, the gastropod families Strep-taxidae (terrestrial, mainly Africa) and Nassariidae (marine), and other subjects. A complete biography with bibliography will be published elsewhere by the present author.

Key words: History of malacology, obituary, Belgium.

Emeritus Prof. Dr. William Adam werd op 27 januari 1909 geboren te 's-Gravenhage. Na zijn schooltijd aan de Hogere Burgerschool, ondernam hij van 1926 tot 1927 een studiereis naar het toenmalige Nederlandsch-Indië, waar hij als volontair op verschillende ondernemingen heeft gewerkt.

Na zijn terugkeer in Nederland studeerde hij plant- en dierkunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht en verkreeg er in 1932 het diploma van doctorandus in de plant- en dierkunde, met onderwijsbevoegdheid in de dierkunde, plantkunde en fytopathologie. Op 29.V.1933 promoveerde William Adam aan dezelfde universiteit tot doctor in de natuurwetenschappen op een proefschrift getiteld: "Recherches sur les glandes des Mollusques terrestres".

Zijn wetenschappelijke loopbaan begon William Adam op 1.X.1929 als assistent buiten bezwaar van 's Rijks schatkist aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Op 15.VII.1932 werd hij in het Koninklijk Natuurhistorisch Museum van België (thans: Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen) aangesteld tot hulpnatuurhistoricus. In 1938 klom hij op tot adjunct-conservator en in 1952 tot laboratorium-directeur. Op 1.I.1969 werd hij benoemd tot hoofd van de afdeling Recente Invertebraten. Bij zijn oppensioenstelling op 1.II.1974 bekwam hij eervol ontslag als Afdelingshoofd.

W. Adam was van 1952 tot 1970 buitengewoon hoogleraar aan het Prins Leopold Instituut voor Tropische Geneeskunde te Antwerpen (medische dierkunde, helmintologie). Van 1953 tot 1965 was hij docent aan het Universitair Instituut voor de Overzeese Gebieden te Antwerpen (dierkunde van Afrika) en van 1965 tot 1979 was hij docent in het College voor de Ontwikkelingslanden aan het Rijksuniversitair Centrum te Antwerpen.

Ook in het veld was W. Adam actief. Hij nam deel aan twee langdurige expedities, een eerste van oktober 1935 tot maart 1936, aan boord van het Belgische Schoolschip 'Mercator' naar de Westafrikaanse kust, de Antillen en het Amazone-gebied, de tweede van februari 1948 tot september 1949 in het Upemba-park (Zaire) in opdracht van het Instituut der Nationale Parken van Belgisch Congo. In België zelf verrichtte W. Adam in de periode 1933-1951 zeer vele malacologische exploraties.

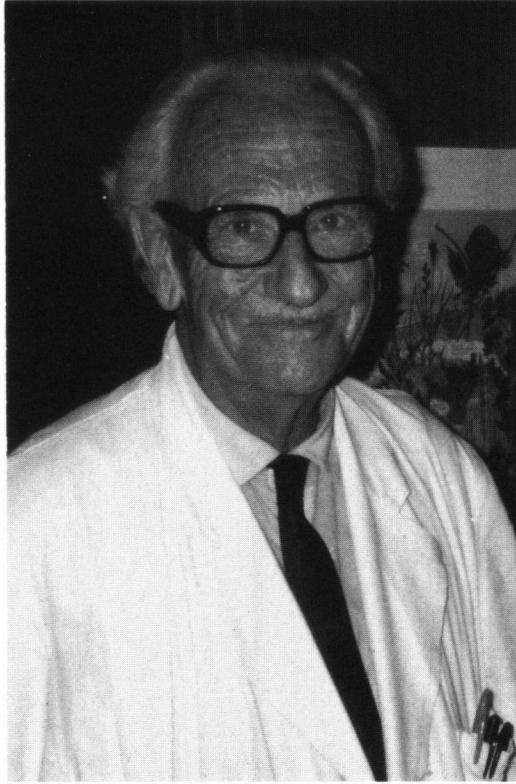


Fig. 1. William Adam in 1982. Foto J. L. Van Goethem.

William Adam was van 1956 tot 1968 Algemeen Secretaris van Universitas Belgica en van 1957 af was hij Correspondent van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Hij bekam in 1961 de "Prix Edmond de Selys Longchamps". Hij voelde zich zeer vereerd toen hij in 1985 verkozen werd tot "Honorary Member of the Cephalopod International Advisory Council".

De lijst van wetenschappelijke publikaties omvat 137 titels, waaronder zeer omvangrijke werken. Zijn grootste bekendheid in België geniet hij dank zij het indrukwekkende werk "Révision des Mollusques de la Belgique" verschenen in 1947 en dank zij zijn "Faune de Belgique. Mollusques: Tome I. Mollusques terrestres et dulcicoles" (1960). Deze werken vormen nog steeds een basis voor het malacologisch onderzoek in België en worden ook in het buitenland bijzonder gewaardeerd. De uitstekende illustraties van Belgische mollusken in de "Fauna" werden in talrijke binnen- en buitenlandse publikaties overgenomen.

In het buitenland is W. Adam vooral bekend als specialist inzake Cephalopoda. Vanaf de jaren dertig groeide zijn faam tot hij een paar decennia lang één van de weinige specialisten ter wereld was in deze klasse. Zestig van zijn publikaties handelen

over inktvissen. Zijn magnum opus hierover is ongetwijfeld de revisie van de familie Sepiidae, die hij samen met W. J. Rees publiceerde in de Scientific Reports of The John Murray Expedition 1933-34, uitgegeven in Londen (1966). Over buitenlandse Gastropoda heeft W. Adam een dertigtal publikaties op zijn naam, waarbij hij zich vooral specialiseerde in de Streptaxidae en de Nassariidae.

Emeritus Prof. Dr. W. Adam overleed te Brussel op 3.XI.1988 na een afmattende, maandenlange ziekte. Hij wist waaraan hij leed en droeg deze kennis op serene en uiterst waardige wijze.

Zijn collega's, vrienden en oud-personeelsleden waren verbaasd te vernemen dat deze gezonde, kranige en tot op hoge leeftijd nog zeer actieve man, in feite vrij plots van hen was heengegaan. Met droefheid stellen wij vast een voorbeeldig wetenschapper te verliezen, voor wie eerlijkheid en zorgvuldigheid, orde, moed en correct handelen, zijn grootste deugden waren. Zijn grondige methode van werken, zijn blijvend speuren naar nieuwe gegevens, zijn voortdurend toetsen van eigen en andermans bevindingen, hebben velen tot voorbeeld gestrekt.

In zijn levensavond kende ik Professor Adam als een wat eenzaam doch tevreden man, in het besef dat het malacologisch onderzoek in België een nieuwe bloeiperiode tegemoet gaat. In het bijzonder de jongere malacologen in België, die nu het werk verder zetten, zullen hem nooit vergeten. Hij heeft immers in België met zijn werk een meer dan vijf decennia-lange, monumentale draad geweven, van de periode Paul Pelsener tot nu.

Een complete biografie met lijst van publikaties, nieuwe taxa, enz., zal eind 1989 verschijnen in de Annalen van de Koninklijke Belgische Vereniging voor Dierkunde (Van Gothem, in voorbereiding).